

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 19 november 2018
(OR. en)

14411/18

SOC 715
EMPL 535
ECOFIN 1064
EDUC 430

NOT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet
Ärende:	Tematiska granskningar av digitaliseringens sociala aspekter (kommittén för socialt skydd) och digitalisering och robotisering av arbete (sysselsättningskommittén) – Godkännande av de gemensamma huvudbudskapen

För delegationerna bifogas de gemensamma huvudbudskapen i ovannämnda ärende, som överlämnats av sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd för godkännande av rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) den 6 december 2018.

**Huvudbudskap från de tematiska granskningarna av digitaliseringens sociala aspekter
(kommittén för socialt skydd) och digitalisering och robotisering av arbete
(sysselsättningskommittén)**

De kombinerade effekterna av de tekniska framstegen, de demografiska förändringarna och globaliseringen förändrar livet för dagens människor. En ökad digitalisering, robotisering och utveckling av den digitala plattformsekonomin driver på förändringar på arbetsmarknaden med potentiellt betydande följder för systemen för socialt skydd. Förändringarna erbjuder nya arbetstillfällen och kan bidra till social delaktighet, men de innebär också vissa problem. Nya former av arbets- och driftsmodeller kan utmana traditionella anställningsförhållanden, arbetsvillkor och system för socialt skydd.

För att följa upp det tidigare arbetet och som en del av prioriteringarna för det österrikiska ordförandeskapet för Europeiska unionens råd gjorde kommittén för socialt skydd i september 2018 en särskild granskning av digitaliseringens sociala aspekter med inriktning på arbete via digitala plattformar, medan sysselsättningskommittén diskuterade digitalisering och robotisering av arbete med särskild inriktning på hälso- och sjukvårdssektorn.

Huvudbudskapen från dessa diskussioner är följande:

- Andelen arbetstagare inom nya former av arbete förväntas öka under de närmaste åren. Erfarenheterna hittills tyder på att den tekniska utvecklingen har skapat nya produkter, marknader och jobb.
- Den tekniska förändringen bidrar till bättre säkerhet på arbetsplatsen och kvalitet i arbetet tack vare automatisering av hälsofarliga och enformiga uppgifter och genom att den ger ökad flexibilitet. Men den medför också att arbetstillfällen försvinner inom vissa sektorer. De som riskerar att förlora jobbet bör därför stödjas. De offentliga arbetsförmedlingarna och systemen för socialt skydd är därför viktiga när det gäller att stödja arbetstagare i deras omställning och bidra till social delaktighet.
- Lågkvalificerad arbetskraft löper större risk att förlora jobbet. Att stärka färdigheter och kompetens är således viktigt för att stödja ökat deltagande i de möjligheter som erbjuds genom nya former av arbete och för att främja en inkluderande arbetsmarknad. De angivna målen för livslångt lärande, kompetenshöjning och omskolning uppnås emellertid inte i dag. Strategier som förbättrar möjligheterna till kompetensutveckling för arbetstagare som saknar tillgång till utbildning eller har begränsad förmåga att söka utbildning förlagd utanför arbetstid blir alltmer brådskande.

- Robotisering handlar inte nödvändigtvis om att ersätta arbetstillfällen utan kan också innebära att arbetstillfällena blir kvar men i radikalt förändrad form. Detta understryker behovet av robust arbetsmarknadsinformation för en förståelse av de förändrade uppgiftsprofilerna. Detta kommer i sin tur att ligga till grund för våra utbildningssystem för att se till att vår arbetskraft har rätt kompetens – med särskild inriktning på arbetskraft med lägre kvalifikationer. Medlemsstaterna kan dessutom behöva diskutera ett mer proaktivt och förebyggande förhållningssätt till aktiv arbetsmarknadspolitik.
- Politiken kan proaktivt försöka påverka utnyttjandet och valet av teknik. Det finns en rad olika faktorer som påverkar huruvida människor godtar eller avvisar teknisk förändring, och förändringarnas konsekvenser och takt kan vara mycket olika. Därför måste beslutsfattarna kunna visa på konkreta fördelar med förändringen och främja en bredare samhällsdiskussion om digitalisering och robotisering.
- Nya former av sysselsättning kan medföra fördelar för dem som berörs och samhället i stort. De kan underlätta tillträdet till arbetsmarknaden för en rad grupper, bl.a. de människor som traditionellt befunnit sig längst från arbetsmarknaden, och således bidra till social delaktighet. De kan också erbjuda ökad flexibilitet och möjligheter att förbättra balansen mellan arbetsliv och privatliv. Och de kan bidra till insatserna för att ta itu med odeklarerat arbete.
- Samtidigt kan de dessutom medföra utmaningar på områden som arbetsvillkor, osäker anställning samt det sociala skyddets tillgänglighet, tillräcklighet och hållbarhet, vilket skulle kunna leda till ökad segmentering av arbetsmarknaden.
- Medlemsstaterna och, i relevanta fall, arbetsmarknadens parter bör agera för att se till att arbetstagare vid digitala plattformar inte missgynnas på grund av typ av anställning. Rättvisa arbetsvillkor, lämplig lön, arbetsorganisation och lämplig balans mellan arbetsliv och privatliv för arbetstagare vid digitala plattformar bör vara ett mål. Både lagstiftning och andra åtgärder bör övervägas i lämpliga fall. Det starkt varierande utbudet av arbete via digitala plattformar bör också beaktas, när politiska åtgärder utformas, i och med att det inte finns en lösning som passar alla. Om det saknas ett traditionellt förhållande mellan arbetsgivare och arbetstagare, måste frågan om representation i den sociala dialogen diskuteras.

- När det behövs bör medlemsstaterna vidta åtgärder för att se till att arbetstagarna har tillgång till tillräckligt socialt skydd och incitament att delta i systemen för socialt skydd. Återigen bör både lagstiftning och andra åtgärder övervägas.
- Nyckelfaktorer som avgör tillgången till socialt skydd inom vissa typer av arbete berör statusen som egenföretagare eller avtalsförhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare. Det bör noteras att plattformarna skiljer sig åt med avseende på hur anställningsförhållandena definieras. I detta sammanhang kan det vara nödvändigt att justera relevant lagstiftning och andra författningar, om de gällande ramarna visar sig vara otillräckliga.
- Falskt egenföretagande måste motverkas med beaktande av om arbetstagarna är äkta egenföretagare eller inte. Det kan vara nödvändigt att utveckla eller förfinas metoderna för spårning av arbetsrelaterade transaktioner och inkomster avseende arbetstagare vid digitala plattformar och andra icke-typiska arbetstagare, i syfte att se till att nationella systemen för socialt skydd förblir tillräckliga och hållbara, och för åtgärder, om möjligt, mot oskälighetskonkurrens mellan de företag som bidrar till det sociala skyddet och dem som inte gör det.
- Konsekvenserna för arbetsmarknadens inkluderande karaktär av att artificiell intelligens används är en fråga som kan behöva diskuteras ur flera perspektiv: flera offentliga arbetsförmedlingar använder redan maskininlärning som stöd vid matchningen på arbetsmarknaden, och några plattformar använder bedömningsskalor och algoritmer (som kan ha en inbyggd partiskhet) för att fördela arbete. Dessa utvecklingstendenser kan medföra till exempel integritets- eller diskrimineringsproblem.
- På samma sätt kräver den ökade användningen av robotar inom sektorer som hälso- och sjukvårdssektorn robust styrning för riskhantering och säkerställande av säkra förhållanden för dem som arbetar eller interagerar med robotar.
- Med tanke på att arbete via digitala plattformar är av gränsöverskridande karaktär är det viktigt med samarbete på EU-nivå. Detta kan vara till hjälp på flera områden, till exempel när det gäller möjligheten att överföra sociala rättigheter och reglerna om tillämplig lagstiftning. En annan viktig aspekt att överväga är samarbetet med plattformar som finns utanför Europeiska unionen. Medlemsstaterna bör utbyta erfarenheter och god praxis.

- Utformningen av lämpliga politiska åtgärder måste stödjas med goda belägg och jämförbara och enhetliga data, särskilt vad avser arbete via digitala plattformar. Arbetsmarknadens parter, civilsamhällets organisationer och andra intressenter bör inkluderas när lämpliga politiska åtgärder utformas.
-